

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การแสวงหาผลประโยชน์จากกระบวนการการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติจากสภาพพม่าในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจาก เป็นการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์ทางสังคม จากสภาพสิ่งแวดล้อมตามความเป็นจริงทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ทางสังคม กับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ (สุภางค์ จันทวานิช, 2535 : 13) ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้สนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิดของบุคคล โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ซึ่งจะเป็นวิธีหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความเป็นหลัก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและรอบด้าน และมีความครอบคลุมในประเด็นที่ทำการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงต้องมีการวางแผนการดำเนินการเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญ (Key Informant) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการให้ข้อมูล ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

- 3.1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 วางแผนการดำเนินงาน
- 3.3 ขอบเขตการศึกษา
 - 3.3.1 ขอบเขตเนื้อหา
 - 3.3.2 ขอบเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษา
 - 3.3.4 ขอบเขตประชากร
 - 3.3.5 ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง
- 3.4 วิธีการศึกษา
 - 3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.5 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุดเริ่มต้นของงานวิจัยชิ้นนี้คือ ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจำแนกองค์ความรู้ และสังเคราะห์มาเป็นกรอบในการทำงานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ

3.1.1 การสร้างกรอบความคิดในการวิจัย เพื่อมุ่งสร้างคำถามในงานวิจัย (Research Question) และวัตถุประสงค์ในงานวิจัยชิ้นนี้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและค้นคว้าหาคำตอบ

3.1.2 กำหนดขอบเขตเนื้อหาและประเด็นที่ต้องการศึกษา

3.1.3 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2 แผนการดำเนินงาน

3.2.1 ศึกษาลักษณะการแสวงหาผลประโยชน์ในกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่า ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

3.2.2 ศึกษาปฏิกิริยาของแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่าต่อการแสวงหาผลประโยชน์ของประกอบการธุรกิจเอกชน

3.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ลักษณะไม่เป็นมาตรฐาน (Unstructured or Unstandardied) เพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นที่ทำการศึกษา

3.2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

3.2.5 ทำการจัดเรียงข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

3.2.6 นำผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางและข้อสรุปในการอธิบายแนวทางในการกำหนดทิศทางของนโยบายบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพ

3.2.7 จัดทำรูปเล่มและนำเสนอผลงาน

3.3 ขอบเขตการศึกษา

3.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาและพื้นที่การศึกษา

การศึกษาเรื่อง การแสวงหาผลประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยที่ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการศึกษากระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่มาจากสหภาพพม่า เพื่อสืบหาว่า ใคร ผู้ใด หรือหน่วยงานใด เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสวงหาผลประโยชน์ในการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่มาจากสหภาพพม่า เพื่อให้การศึกษารังนี้สะท้อนให้เห็นถึงถึงปรากฏการณ์ และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นกรอบในการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่มาจากสหภาพพม่า

พื้นที่ศึกษา คือ พื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สถานประกอบการธุรกิจเอกชนที่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติที่มาจากสหภาพพม่า, สำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่, การปกครองจังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่การศึกษา

3.3.2 ขอบเขตของประชากร

ในงานศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งความสนใจไปยังกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ดังนี้คือ

หน่วยงานรัฐ ได้แก่ สำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่กรมการจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มธุรกิจเอกชน ได้แก่ กลุ่มธุรกิจร้านอาหาร ร้านค้า ก่อสร้าง สถานประกอบการทั้งภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม

กลุ่มแรงงานข้ามชาติที่มาจากสหภาพพม่า ที่ทำงานในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย คนต่างด้าวทั้งที่ขึ้นทะเบียนและไม่ขึ้นทะเบียน

3.3.3 ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

งานศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะลักษณะของการแสวงหาผลประโยชน์ในกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่าในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับแรงงานข้ามชาติมากที่สุด, กลุ่มแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่าที่ทำงานในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่จะได้รับผลกระทบโดยตรง

จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เหตุที่เลือกแรงงานสัญชาติดังกล่าว เนื่องจากผลของการสำรวจของสำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เป็นกลุ่มสัญชาติแรงงานที่เข้ามาทำงานในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มากที่สุดกว่ากลุ่มสัญชาติอื่นๆ โดยผู้ศึกษามีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

ประการแรก กลุ่มหรือบุคคลนั้นมีบทบาทสำคัญในกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ประการที่สอง กลุ่มหรือบุคคลนั้นมีความเกี่ยวข้องและ หรือรู้เห็น ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมในการแสวงหาผลประโยชน์จากกระบวนการการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ

ประการที่สาม กลุ่มหรือบุคคลนั้นสามารถให้คำแนะนำ เสนอแนวทางหรือเปิดมุมมองใหม่ ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานในกระบวนการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงนโยบายบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพต่อไป

โดยรูปแบบของการศึกษากลุ่มตัวอย่างนั้นจะศึกษาทั้งจากการศึกษาเอกสาร รายงาน การวิจัย การสังเกต และการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์มีทั้งหมด 41 คน แต่เนื่องจากประเด็นที่ทำการศึกษานั้นเป็นลักษณะการศึกษาเชิงลบ ดังนั้นในรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลและผู้ที่ถูกสัมภาษณ์จึงไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงได้ ซึ่งกลุ่มที่ทำการศึกษาประกอบด้วย

1. แรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่า โดยพิจารณาจากการที่กลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นปัจจัยหลักและมีความเกี่ยวข้องโดยตรงที่ทำให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติโดยผู้ศึกษาจะการสัมภาษณ์โดยจำแนกตามลักษณะของการประกอบอาชีพ ดังนี้

1.1 ภาคอุตสาหกรรม คือ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าที่ทำงานในโรงงานหรือ อุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อาทิ อุตสาหกรรมหัตถกรรม แกะสลัก ทำร่ม, โรงงานอุตสาหกรรมทำกล่องกระดาษ ทำไม้กวาด เป็นต้น โดยผู้ศึกษาจะการสัมภาษณ์แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่า จำนวน 5 คน

1.2 ภาคเกษตรกรรม คือ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าที่ทำงานในภาคการเกษตรในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ สวนผัก-ผลไม้ ต่างๆ จำนวน 5 คน

1.3 งานบริการ, ร้านอาหาร คือ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าที่ทำงานในภาคธุรกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อาทิ เด็กเสิร์ฟ, ขายอาหาร ฯลฯ จำนวน 5 คน

1.4 ก่อสร้าง คือ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าที่ทำงานเป็นคนงานในสถานที่ก่อสร้างต่างๆ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 คน

1.5 แม่บ้าน คือ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าที่ทำงานเป็นคนรับใช้ คนดูแล ตลอดจนทำงานบ้านในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 คน

2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาจากการที่กลุ่มบุคคลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ เนื่องจาก ในกระบวนการดังกล่าวรัฐบาลบังคับให้นายจ้างหรือสถานประกอบการที่มีความจำเป็นจะต้องจ้างแรงงานข้ามชาติ ก่อนที่จะนำแรงงานข้ามชาติมาขึ้นทะเบียนนั้นจำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบสุขภาพของแรงงานข้ามชาติก่อน โดยผู้ศึกษาจะการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานในสถานพยาบาลที่รัฐกำหนดให้เป็นสถานที่ซึ่งนายจ้างจะต้องนำแรงงานข้ามชาติมาตรวจสุขภาพ จำนวน 2 คน คือ

2.1 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข A สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.2 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข B สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

3. เจ้าหน้าที่จัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาจากการที่กลุ่มบุคคลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติโดยตรง เนื่องจาก หน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการขออนุญาตทำงานในกิจการประเภทต่าง ๆ ของแรงงานข้ามชาติตามที่รัฐกำหนด โดยผู้ศึกษาจะการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานในสำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเป็นสถานที่ซึ่งนายจ้างจะต้องนำแรงงานข้ามชาติมาขอรับใบอนุญาตทำงาน จำนวน 2 คน คือ

3.1 เจ้าหน้าที่จัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ A สังกัดกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

3.2 เจ้าหน้าที่จัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ B สังกัดกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

4. เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาจากการที่กลุ่มบุคคลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติโดยตรง เนื่องจาก เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลโดยตรงเกี่ยวกับการรายงานตัวเพื่อขึ้นทะเบียนแรงงานตั้งแต่เริ่มต้นโดยผู้ศึกษาจะการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สังกัดกรมการปกครอง จำนวน 2 คน คือ

4.1 เจ้าหน้าที่กรมการปกครองจังหวัดเชียงใหม่ A สังกัดกระทรวงมหาดไทย

4.2 เจ้าหน้าที่กรมการปกครองจังหวัดเชียงใหม่ A สังกัดกระทรวงมหาดไทย

5. ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ว่าจ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าโดยพิจารณาจากการที่กลุ่มบุคคลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติโดยตรง เนื่องจาก เป็นผู้ที่จะต้องดูแลและนำแรงงานข้ามชาติไปขึ้นทะเบียนแรงงานตามที่รัฐกำหนด เป็นเป็นกลุ่มที่ถูกละเลยและสัมผัสกับแรงงานข้ามชาติโดยตรง โดยผู้ศึกษาจะการสัมภาษณ์โดยจำแนกตามลักษณะของการประกอบอาชีพ ดังนี้

5.1 อุตสาหกรรม คือ สถานประกอบการที่ว่าจ้างและ หรือ ใช้ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าในที่ทำงานในโรงงาน หรือ อุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อาทิ อุตสาหกรรมหัตถกรรมแกะสลัก ทำร่ม โรงงานอุตสาหกรรมทำกล่องกระดาษ ทำไม้กวาด เป็นต้น จำนวน 2 คน

5.2 เกษตรกรรม คือ สถานประกอบการที่ว่าจ้างและ หรือ ใช้ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าในที่ทำงานด้านการเกษตรในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ สวนผัก - ผลไม้ต่าง ๆ จำนวน 2 คน

5.3 งานบริการ ร้านอาหารคือ สถานประกอบการที่ว่าจ้างและ หรือ ใช้ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าในที่ทำงานธุรกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อาทิ เด็กเสิร์ฟ ขายอาหาร ฯลฯ จำนวน 2 คน

5.4 ก่อสร้าง คือ สถานประกอบการที่ว่าจ้างและ หรือ ใช้ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าเป็นพนักงานในสถานที่ก่อสร้างต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน

5.5 นายจ้าง คือ ผู้ที่ว่าจ้างและ หรือ ใช้ แรงงานข้ามชาติจากสหภาพพม่าเป็นพนักงาน เป็นคนรับใช้ คนดูแลตลอดจนทำงานบ้านในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน

เพราะฉะนั้น การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวอย่างทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน และกลุ่มแรงงานต่างด้าวทั้งที่ขึ้นทะเบียนและไม่ขึ้นทะเบียนทั้งสิ้นจำนวน 41 ตัวอย่างอย่าง แต่เนื่องจากการทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงลบ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ศึกษาเลือกจะเข้าไปสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจึงไม่สามารถที่จะเปิดเผยรายชื่อได้ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ทำการศึกษามีความน่าเชื่อถือและถูกต้องมากที่สุด

3.4 วิธีการศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกที่จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) เป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีการหลักในการช่วยค้นคว้าและแสวงหาความรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักวิจัยที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomenon) ที่เกิดขึ้นโดยมองจากทัศนะของบุคคลที่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือในปรากฏการณ์นั้น ๆ เพื่อพยายามแสวงหาความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นจริงทางสังคม กระบวนการ แบบแผนการให้ความหมายหรือลักษณะทางโครงสร้างของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (จุมพล หนิมพานิช, 2550 : 36-38) โดยแบ่งเป็น

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Document Research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ การการแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิเพื่อจะวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและวิธีการในการแก้ไข

2. ศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้การสัมภาษณ์ (Interviews) ในการเก็บข้อมูล ลักษณะการสัมภาษณ์ใช้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานจัดงานจังหวัดเชียงใหม่, เจ้าหน้าที่หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ เนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐจะทราบถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นอย่างดีรวมทั้งผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ว่าจ้างแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่าที่เข้ามาทำงาน เนื่องจากผู้ประกอบการจะเป็นผู้ที่ได้ประโยชน์ในการจ้างแรงงานราคาถูก และในขณะเดียวกันก็อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขึ้นทะเบียนกับแรงงานเหล่านี้ และแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่า เนื่องจากแรงงานพม่าเป็นกลุ่มที่ต้องการเข้ามาหารายได้และจะเป็นตัวแปรสำคัญในการจะทำให้ทราบถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากขั้นตอนการขึ้นทะเบียนที่ถูกปฏิบัติต่อคนว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลที่เจ้าหน้าที่รัฐ และนายจ้างหรือผู้ประกอบการให้กับผู้วิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงลบ (Negative) ซึ่งผู้ศึกษาอาจต้องทำการรักษาสิทธิของผู้ให้สัมภาษณ์ และ เก็บข้อมูลบุคคลเป็นความลับ ทั้งนี้ผู้ศึกษาอาจจำเป็นต้องใช้นามแฝงของผู้ให้ข้อมูล หรือหน่วยงานองค์กรที่ให้ข้อมูล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบ และผลเสียต่อผู้ให้สัมภาษณ์ หรือหน่วยงานองค์กรที่ให้ข้อมูล อีกทั้งสามารถที่จะรับได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างตรงตามความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ลักษณะ คือ

3.4.1 การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลเอกสารวิชาการต่าง ๆ ซึ่งได้รวบรวมจากแหล่งข้อมูล คือ ห้องสมุด สถานที่ราชการที่เกี่ยวข้อง และทางอินเทอร์เน็ต เพื่อรวบรวมข้อมูลจากบทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ข้อมูลข่าวสารจากทางอินเทอร์เน็ต พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา ซึ่งจะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเพื่อที่จะวิเคราะห์ประเด็นที่ทำการศึกษา

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยใช้คำถามเป็นลักษณะของคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระ โดยผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่จ้างแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่า, องค์กรของภาครัฐตลอดจนเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องในกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติตลอดจนแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่าที่ทำงานในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้สัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยที่การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ลักษณะไม่เป็นมาตรฐาน (Unstructured or Unstandardied) ซึ่งเป็นวิธีการสัมภาษณ์ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างสามารถที่จะถามอะไรก่อนหรือหลังก็ได้ นอกจากนี้ยังสามารถที่จะตั้งคำถามในระดับลึกได้ ผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกและขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ในประเด็นคำถามต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้จนได้คำตอบครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยและเมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาทันที หากมีประเด็นใดที่ยังมีข้อสงสัยหรือยังไม่มีความชัดเจนจะทำการติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลต่อไป

3.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยที่ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นเครื่องมือตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการพูดคุย สอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์เอกสารตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบสอบถามจะมีลักษณะเดียวคือ แบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ โดยที่ประเด็นในการสัมภาษณ์จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาแรงงานข้ามชาติในจังหวัดเชียงใหม่

ประเด็นที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ

ประเด็นที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์ในกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่า ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

โดยแบบคำถามสัมภาษณ์จะมี 3 ชุด ได้แก่

คำถามชุดที่ 1 สำหรับแรงงานข้ามชาติสหภาพพม่าที่ทำงานในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

คำถามชุดที่ 2 สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนที่จ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่า ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

คำถามชุดที่ 3 สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการในหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องในกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ

โดยคำถามสัมภาษณ์ทุกชุดจะมีคำถามหลัก ๆ ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งจะเปิดให้ผู้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระที่ในประเด็นที่ทำการสอบถามและสัมภาษณ์

การสร้างแบบสัมภาษณ์ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นมาตรฐาน (Unstructured or Unstandardized) ซึ่งเป็นวิธีการสัมภาษณ์ที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้างจะถามอะไรก่อนหลังก็ได้ ผู้ศึกษาจะได้เตรียมประเด็นคำถามต่างๆ ที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้คำตอบครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา
3. กำหนดแนวทางในการสัมภาษณ์
4. สร้างแบบสัมภาษณ์

3.5. การตรวจสอบข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งข้อมูลที่เป็นเอกสาร คำสัมภาษณ์ ข้อมูลเหล่านี้ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้นั้นว่าเป็นข้อเท็จจริงมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้มีวิธีการตรวจสอบข้อมูล โดยใช้วิธี การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) เพื่อความครบถ้วนครอบคลุมในเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ชัดเจน โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีวิธีการตรวจสอบข้อมูลดังนี้ (อกิน รพีพัฒน์, 2546)

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยตรวจสอบแหล่งข้อมูลที่ได้มา ซึ่งประกอบด้วยการทดสอบในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 มิติของเวลา การทดสอบต่างช่วงต่างเวลา กัน เพื่อทดสอบว่าครั้งนี้ให้ข้อมูลเหมือนครั้งก่อนหรือไม่ อย่างไร

1.2 มิติด้านสถานที่ ต่างสถานที่ ต่างบริบท ข้อมูลที่ให้เหมือนหรือแตกต่างกันไปอย่างไร และบริบทนั้นส่งผลต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูลหรือไม่ อย่างไรบ้าง

1.3 มิติบุคคล บุคคลแต่ละคนให้ข้อมูลเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ทั้งที่อยู่ในบริบทและเวลาเดียวกัน หรืออยู่ในสถานการณ์เดียวกัน มีเหตุและปัจจัยใดกำกับพฤติกรรม (จุมพล หนิมพานิช, 2550)

ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลจากมิติต่าง ๆ เป็นข้อมูลที่เหมือนกันหรือไม่ ถ้าหากว่าข้อมูลที่ได้มาเหมือนกันหรือซ้ำ ๆ กัน ผู้วิจัยถือว่าข้อมูลนั้นเชื่อถือได้เป็นข้อมูลจริง แล้วจึงจะบันทึกข้อมูลไว้

2. การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation)

ผู้ศึกษาใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนร่วมกับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบอื่น ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการข้อมูลต่าง ๆ มาทดสอบสามเส้าเพื่อให้ผู้วิจัยมีความมั่นใจมากขึ้นว่าข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือและชัดเจนมากขึ้น ซึ่งก็จะส่งผลต่อการวิเคราะห์ ตีความ สรุปผลการศึกษา และคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตในประเด็นที่ทำการศึกษาคือไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากในประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนั้นข้อมูลที่ได้อาจต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์และกลั่นกรองเพื่อจะได้ข้อมูลเชิงที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและสอดคล้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษา 2 ลักษณะ คือ การศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นั้น จึงมี 3 ขั้นตอนด้วยกัน

ขั้นตอนแรกนั้นเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารก่อน แล้วทำการสรุปประเด็นที่น่าสนใจไว้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการตั้งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่สอง คือการนำเอาประเด็นที่น่าสนใจจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารมาตั้งเป็นประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ จากนั้นทำการ

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยทำการจัดกลุ่มคำตอบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อนำไปวิเคราะห์

ขั้นตอนสุดท้าย คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้างต้นมาวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาข้อสรุปที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา และผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอข้อคิดเห็น